

El retorn de Tarradellas, una gran superproducció

Portabella va dirigir la posada en escena de l'acte

X.S.
BARCELONA

En la filmografia de Pere Portabella hi ha experiments cinematogràfics, documents artístics i films d'autors com Buñuel i Saura. Però segurament la seva pel·lícula més èpica, una superproducció amb desenes de milers d'extres –i fins i tot un punt d'intriga–, és el retorn de Tarradellas a Catalunya, que el director va orquestrar amb una posada en escena de marcat caràcter cinematogràfic. L'entrada de l'exposició *Pere Portabella. Cinema, art i política* és precisament una sala dedicada a l'esdeveniment que el 23 d'octubre del 1977 va escenificar la restauració de la Generalitat.

“No va ser un encàrrec, sinó una decisió política molt seriosa”, afirma Portabella, que aleshores era senador i formava part de la comissió constitucional del Senat. “Jo no militava en cap partit, però tothom sabia qui era. I com que sempre havia tingut un tarannà de moderador em van triar per organitzar la tornada”, afegeix. Portabella va començar a establir contactes i a dissenyar l'operació. El primer de tot era el càsting: “El millor actor per representar el president de la Generalitat era Tarradellas i, per tant, havia de presentar-se com a figura icònica que traslladés la credibilitat del càrrec”. La resta del repartiment era igual d'important: “Suárez volia que Tarradellas tornés acompanyat del vicepresident o del delegat del govern espanyol, però jo li vaig explicar que allò seria una humiliació. Tarradellas ja ho havia advertit prèviament: o tornava sol o no tornava. Per fortuna, al final van transigir”.

Rupturistes
El retorn de Tarradellas havia de trencar amb la litúrgia del franquisme

Amb Portabella, la posada en escena per força va ser rupturista. El retorn de Tarradellas havia de trencar amb la litúrgia del franquisme, que consistia en cotxes negres tancats que arriben a tota pastilla al destí per evitar-se problemes. “Davant de les forces de seguretat del govern civil, que eren franquistes, jo vaig explicar que de l'aeroport a Maria Cristina aniríem en cotxe tancat però que després Tarradellas viatjaria en un descapotable. Em van dir que allò era impossible, que era massa arriscat, però jo vaig contestar: «La millor força de seguretat per protegir el president serà la mateixa gent que vindrà a rebre'ns»”, explica.

Un decorat per al president

La situació es va desencallar quan el director va acceptar fer-se responsable si alguna cosa sortia malament. “Però ho vaig passar malament quan el cap de seguretat va informar-me que estaven preparats per identificar objectes explosius entre la multitud i que si veien res sospitos m'avisarien perquè jo decidís què fèiem”, recorda. Finalment, la comitiva va arribar sense incidents a una plaça Sant Jaume plena de gom a gom. Aquí torna a sorgir el Portabella cineasta: “La il·luminació de la plaça també la vaig dissenyar perquè semblés irreal. Tot estava concebut com un gran decorat. I un cop de llum blanca il·luminava el balcó perquè la mirada del públic anés cap allà. El personatge estava resolt, però també calia un escenari”. La mostra de la Fundació Vila Casas exposa les notes que va fer Portabella, el guió d'aquella pel·lícula. Amb lletra il·legible, per cert. No s'imaginava que algun dia s'exposarien en un museu. ■

Pere Portabella (al costat de Tarradellas) al balcó de la Generalitat el 1977. EFE